

To, že o tom musí nadělat tolik řečí, je výmluvnější než mnoho slov

Ať už hovoříme nebo mlčíme, pro zkušeného pozorovatele vypovídá naše jazykové chování o nás vždy víc, než vlastně sdělit chceme. Je příznačné, jakou mimikou nebo gestikou náš projev mimoděk doprovázíme. Smysl verbální výpovědi, jež často sahá ke konvenčním obrátům a sděluje sémanticky neutrální obsahy, se mnohdy projeví teprve intonací, barvou hlasu nebo jinými neverbálními signály: smysl je jimi oslabován, modifikován, ba i popírán. Může vznikat dojem, jako bychom s přibývajícím věkem užívali jazyka stále více k zastírání našich úmyslů než k jejich sdělování. I když se mluvčí vyhýbá nějakému tématu, problém věčně mnohomluvně obchází, může to o něm mnoho prozradit. Vezměme si například našeho upovídáného kolegu XY...

K charakteru ironie

Patří k charakteru ironie, že něco jiného míní než pojmenovává. Tato dvojsmyslnost vyvolává napětí a překvapení. Je tím ovšem i omezeno porozumění, poněvadž je odkázána na předpoklady, ležící mimo text. Aby bylo pochopeno, může se ironické vyjadřování zaměřit tou měrou na to, co je také míněno, že se svými příliš okatými narážkami samo připraví o nepřímou svému záměru a tím o dvojsmyslnost této hry. Proto by měla ironie raději získávat svůj význam přímo z kontextu a tendovat k sebeironii. Vyjádřeno Musilovským citátem: *Ironie je: zobrazit klerikála tak, že je vedle něho zasažen i bolševik. Zobrazit pitomce tak, že autor náhle pocítí: to jsem přece částečně já sám.*

(231 slov)